

SLOVENEČ

Naročnina
za državo SHS:
do preklica:
a) po pošti mesečno Din 14
b) dostavljeno na dom
mesečno 12
za inozemstvo:
mesečno Din 23
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji Din 20
v inozemstvu 40

Cene inseratov:
Enostopna petstna vrsta malih
oglasov po Din. 1-50 in Din. 2-
veliki oglasi nad 45 mm vi-
šine po Din. 2-50, posilna itd.
po Din. 4-.

Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izvenredni
ponedeljki in dneva po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.

Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase,
zagreb 39.011, sarajev 7563, praške in dunaj. 24.797.

Centralistična SLS.

Leta 1920. je izdala »Matica Hrvat-
ska« znamenito in za jugoslovanskega zgo-
dovinarja nad vse važno delo: Dokumenti
o postanku kraljevine Srba, Hrvatov i Slo-
venaca 1914—1919. Dokumente je zbral in
izdal znani hrvatski zgodovinar Ferdo
Šišić.

Posebno poglavje te knjige je posve-
čeno postanku kraljevine SHS (str. 264).
Tako v uvodu tega poglavja čitamo:

»Narodno je Vijeće (v Zagrebu) odista
i vodilo suvereno sve poslove, koji su ne-
koč bili zajednički sa bivšom monarhijom
(podčrtal Šišić), dok su pokrajinske vlade,
kao povjereništva Narodnoga Vijeća, vršile
autonomne poslove u svojim pokrajinama
u mnogo širem opsegu nego što je to ne-
koč bila autonomija Hrvatske i Slavonije
pod propalom dinastijom Habsburga.«

Tako je bilo pod vladu Narodnega Ve-
ća, ko smo imeli v Ljubljani svojo pokra-
jinsko vladu, ki je imela delokrog, zelo
slični delokrogu malega ministristva. Tak-
rat je bila Slovenija neke vrste neodvisna
republika, ki jo je stvorilo revolucionarno gi-
banje, slovenska pokrajinska vlada je bila
takorekoč popolnoma neodvisna in je ohrani-
la svojo neodvisnost tudi še po sklicanju
Narodnega Veća v visoki meri, v mnogo
večji kakor kdaj prej in pozneje.

Takrat je načeloval slovenski pokra-
jinski vladar g. Pogačnik kot zastopnik SLS.

Vprašanje: Zakaj ni že takrat SLS kot
najmočnejša slovenska politična stranka
delovala na to, da se prenese posli sloven-
ske neodvisne uprave na zagrebško Na-
rodno Veće?

Odgovor: Zato, ker je bila SLS že ta-
krat — centralistična...

Poslušajmo, kaj pripoveduje zgodovinar
Šišić dalje.

Na str. 265. svojih »Dokumentov« po-
roča: »...Ipak su svi članovi Narodnog
Vijeća izričkom naglašivali, da se uje-
diničenje ima što prije provesti, samo su neki
članovi Nar. Vijeća, i to oni, koji će se do-
dati okupiti u »Hrvatskoj Zajednici«, pa
Radić i neki Slovenci (n. pr. dr. Cankar i
drugi) isticali, kako ne valja previše žuriti
s tim činom... Tako su u Nar. Vijeću vre-
menom nastale različite grupe, koje su
među sobom i u novinstvu raspravljale pi-
tanje o budućem uređenju naše zajedničke
države (centralizam ili decentralizam).«

»Dr. Cankar« je dr. Izidor Cankar, te-
danji glavni urednik »Slovenca« in odlični
zastopnik SLS v zagrebškem Narodnem Ve-
ću. Dr. Cankar »in drugi Slovenci« so te-
daj naglašali, »da se ni treba prenapenjati«,

»dočim so zastopniki današnjih demokratov
cisticali apsolutni imperativ, da se uje-
diničenje što prije prevede« (Šišić, str. 265).

Vprašanje: Zakaj so dr. Cankar in dru-
gi imeli neke pomisleke proti prenapetemu
ujediničenju, »neki članovi iz Slovenije (dr.
Kramer i drugi)« pa ne?

Odgovor: Ker so bili dr. Cankar in
drugi centralisti, dr. Kramer in drugi pa
federalisti... Ali ne?

Demokratski »federalisti« s Pribiče-
vičem na čelu so pa le naganjali na takoj-
šnjo proglasitev ujediničenja. Da bi se to-
zadavna nasprotstva v Nar. Veću poravnala,
je Nar. Veće sklicalo zgodovinsko sejo
na dan 23. novembra 1. 1918. Na tej seji
je Narodno Veće razpravljalo o predlogu
pokrajinske vlade za Dalmacijo, ki je za-
htevala ujediničenje za vsako ceno in na-
čela tudi pogoje, pod katerimi naj se uje-
diničenje proglasi.

Razprava o tem predlogu je bila zelo
burna. Svoj poseben predlog je stavil dr.
Lukinić s svojimi tovariši. Svoj poseben
predlog so stavili dr. Angelinović in tova-
riši — in še cela vrsta posebnih predlogov
je bilo stavljenih. Ker se Narodno Veće ni
moglo zediniti na noben predlog, so izbrali
odbor 7 članov, da izdela kompromisni
predlog, na podlagi katerega bi se dalo
doseči ujediničenje.

Točka 9. tega predloga se glasi: »U
autonomnim poslovima vrše nadzor nad ze-
maljskom vladom zemaljski sabori...«

Ali mislite, da so zastopnik SLS ta
predlog podpisali, ker je bila v njem izra-
žena zahteva po deželni zbori? Kaj še!
Oni so zborovalno dvorano z ogorčenjem

zapustili v znak protesta, kot navdušeni
centralisti, ki niso marali za deželne zbo-
re! Sicer pravi Šišić na str. 277 svoje knji-
ge, da »dr. Pogačnik prihvaća pod-
neseni zaključek«, ampak Šišiću vendar ni
mogoče verjeti!

Na podlagi sklepov Narodnega Veća,
sklenjenih v omenjeni zgodovinski seji, je
bila izdelana tudi adresa, ki jo je izročilo
posebno odposlanstvo Narodnega Veća te-
danjemu regentu Aleksandru dne 1. de-
cembra 1. 1918.

V tej adresi stoji stavek: »... Iz isto-
ga razloga ostali bi na snazi pod kontrolom
državne vlade dosadnji autonomni admi-
nistrativni organi, koji će za svoje uredo-

vanje biti odgovorni i autonomnim pred-
stavnictvima« (str. 281).

V svojem odgovoru na adresu Narod-
nega Veća pa je rekel regent Aleksander
med drugim: »U smislu želja i pogleda,
koje ste mi izvoleli izložiti i koje ja i moja
vlada potpuno prihvaćam, vlada će odmah
preduzeti, da se što prije ostvari sve ono,
što se iskazalo« (str. 282).

Regent Aleksander je torej željo po
deželnih zborih sprejel in vzel na znanje
in obljubil, da bo vlada to željo izpolnila.
Oni pa, ki te želje ni vzel na znanje, ker
mu je bila kot zagriženemu centralistu do
skrajnosti zoprna, to je bila »centralistič-
na« SLS...

Za pravice primorskih Slovencev.

Belgrad, 23. oktobra. (Izv.) Danes
se je v vseh političnih krogih razpravi-
ljalo o nasiljih in preganjanjih, ki se
vrše nad Slovenci in Hrvati v Italiji.
Zapiranje slovenskih šol, odpuščanje slo-
venskih in hrvatskih učiteljev, posebno
pa zadnja naredba, da se morajo sloven-
ski časopisi tiskati tudi v italijanskem
jeziku, se povsod označuje kot barbar-
sko postopanje, ki je uničnem v politični
zgodovini narodov. Tako ni doslej po-
stopala niti ena vlada nasproti narod-
nim manjšinam. Medtem ko pri nas
Nemci, Mažari, Italijani in Turki ne

uživajo samo istih pravic kakor slovan-
ski državljani, marveč so celo privilegi-
rani, medtem ko fašisti odvezujejo Slo-
vencem in Hrvatom naprimitivnejša
prava, belgrajska vlada ni proti temu
napravila niti najmanjšega koraka. Ju-
goslovanski klub je že prej podvzel ko-
rake proti italijanskim nasiljem nad
Slovenci, sedaj pa je razpravljal tudi o
najnovejšem nasilju. Tudi v ostalih kro-
gih se je pojavila želja po skupni akciji
ter je sklenjeno, da se ta akcija takoj
izvrši in se napravi pritisk na našo vla-
do, da stori svojo dolžnost.

Ogorčenje srbskih radikalov nad slov. radikali.

ŠIFTARJEV PODPIS FALSIFICIRAN. — DR. PFEIFER IN DR. MÜLLER BOSTA
POZVANA NA ODGOVOR. — RADIKALNI VODITELJI GROZE, DA BODO VSE
SLOVENSKE RADIKALE VRGLI IZ STRANKE.

Belgrad, 23. okt. (Izv.) Afera sloven-
skih radikalcev v zadevi poslanca Šiftar-
ja je dvignila v Belgradu mnogo prahu. Vo-
ditelji radikalne stranke, ki so prvi čas
nasledili mistifikaciji radikalov iz Maribo-
ra, so po izjavi poslanca Šiftarja, da je na
proglasu v »Radikalnem Glasniku« njegov
podpis falsificiran, silno ogorčeni. Od sebe
odvrčajo vsak sum, da so imeli s to akcijo
kakšno zvezo, posebno pa izjavljajo, da ni
nihče od njih pooblastil dr. Pfeifferja in
dr. Müllerja, da obljubita dr. Šiftarju
ministrski portfelj; zato bosta oba pozvana

na odgovor. Nek član glavnega odbora radi-
kalne stranke je Vašemu dopisniku izja-
vil, da vsi radikali uvidevajo, da so v radi-
kalno stranko v Sloveniji vstopili največji
korupcionisti in odpadniki drugih strank,
kar se vidi iz najrazličnejših prošelj, v ka-
terih neprestano zahtevajo sumljive inter-
vencije in denar. »Mi bomo napravili kora-
ke,« je dejal omenjeni član glavnega odbo-
ra, »da se vržejo iz stranke brez ozira na
njihovo sedanje in prošlo stališče, ker edi-
no tako moremo upati na kak pozitiven us-
peh v Sloveniji.«

Otvoritev novega zasedanja narodne skupščine.

Belgrad, 23. oktobra. (Izv.) Danes ob
10. dopoldne je bila otvorjena prva seja
rednega zasedanja narodne skupščine. Po
odgovoru ministra za šume in rude dr. Sr-
skića na vprašanje poslanca Agatonovića
in Divca radi nesreče v Aleksincu, je pred-
sednik Ljuba Jovanović naznanil, da je v
Švici umrl poslanec in bivši načelnik bel-
grajske občine g. Dobra Mitrović.

Nato je ministrski predsednik Nikola
Pašić prebral ukaz o otvoritvi zasedanja
narodne skupščine. Pri volitvah v finančni
odbor je glasovalo 224 poslancev. Dobili so:
radikali 119 glasov (17 članov), demokrati
46 glasov (6 članov), Jugoslovanski klub
19 glasov (3 člani), zemljoradniki 10 gla-
sov (1 član), Nemci 9 glasov (1 član). Za
radikale so glasovali džemijetovci, dva Ra-

dićeva disidenta in dr. Drinković. Od Jugo-
slovanskega kluba so izvoljeni v finančni
odbor dr. Kulovec, Pušenjak in Vesnjak
kot člani, Kremžar, Škulj in Žebot kot na-
mesniki. Predsednik je pozval finančni od-
bor, naj se takoj konstituirajo. Nato je pred-
sednik sejo zaključil in naznanil, da bo pri-
hodnjo sejo sklical pismeno. Opozoril pa je
poslance, naj ostanejo v Belgradu, ker ni
izključeno, da bo seja že prihodnji petek.
V tem slučaju bi prišla na dnevni red spre-
memba zakona o trošarinah.

Belgrad, 23. okt. (Izv.) Na današnji seji
narodne skupščine je pravosodni minister
dr. Perić zahteval, da se izroči sodišču
poslanca Stjepan Radić in Rudolf Her-
ceg radi pregreška po § 103 srbskega ka-
zenskega zakona.

Zmešnjava v Porenju.

Bonn, 23. okt. (Izv.) Danes ob 4. po-
poldne je prejela mestna uprava obvestilo,
da je izšlo vojno povelje francoskih oblasti,
da se na separatistične vojne oddelke ne
sme streljati. Francoska žandarmerija bo
pazila, kdo bi eventualno prvi začel stre-
ljati. Francosko vojaštvo je pripravljeno.
Trdijo, da bodo separatisti udarili na mesto
ponoči.

Bonn, 23. okt. (Izv.) Mestni svet je imel
sejo, na kateri je soglasno dal izraza svoji
zvestobi do Nemčije.

Pariz, 23. okt. (Izv.) »Matine« poroča iz
Aachena, da je policija poskušala strgati
raz javna poslopja separatistične zastave.
Pri tem je prišlo do krvavih spopadov med
policijo in separatisti.

Berlin, 23. okt. (Izv.) Državna vlada bo

chu. V Wanne je prišlo do oboroženega spo-
pada med separatisti in komunisti.

Köln, 23. okt. (Izv.) »Kölnische Volks-
zeitung« poroča iz Trierja, da so separatisti
zaprlji več mestnih zastopnikov in jih od-
peljali neznano kam.

Aachen, 23. okt. (Izv.) Položaj v mestu
je nejasen. Več javnih poslopij so separati-
sti zapustili. Trgovine so vse zaprte. Časni-
ki ne izhajajo.

HLEB KRUHA — 5¹/₂ MILIJARD MARK.

Berlin, 23. oktobra. (Izv.) Vlada je do-
ločila ceno kruha na 5 in pol milijard mark.

NOVE ODREDBE NEMŠKE VLADE.

Berlin, 23. oktobra. (Izv.) Nemška vla-
da je izdala celo vrsto novih deviznih od-
redb, da omogoči prebivalstvu zopet redni
nakup živil in drugih potrebščin v markah.

ZVISAŠJE ŽELEZNISKIH TARIF NA
POLJSKEM.

Varšava, 23. oktobra. (Izv.) S 1. no-
vembrom bodo tarifi na poljskih železnicah
zvišani za 200 %.

PRED NOVO REVOLUCIJO NA GRŠKEM?

Atene, 23. oktobra. (Izv.) V provinci-
alnih garnizijah se je pojavilo protivladno
gibanje. Polkovnik Gonatas še vedno obvla-
duje položaj.

Blamaža »Jutra«.

Minister Svetozar Pribičević je v po-
sebni brzojavki na deželno vladu odredil
sklicanje pokrajinskega zbora za Slovenijo.
— Ta namera nam je bila dobro znana.
Dr. Brejc je bil tedaj predsednik deželne
vlade. Kaj poreče dr. Brejc na težak očitek,
da je izigral odredbo, katere pro-
vedba bi bila kardinalnega pomena za ves
poznejši politični razvoj. V teh trditvah je
bil zbran ves material za borovo kopje, s
katerim je nameravalo »Jutro« zadeti SLS.
»Jutro« je na dokumentarične konstatacije
dr. Brejca iz tega, tako naivno zasnovanega
bojnega načrta, odneslo trofejo nesramnega
in nerodnega lažnivca. Zdaj molči o Pribi-
čevićevi brzojavni odredbi deželnega zbora,
ki je bila gladko izmišljena, zatajuje otro-
ka svoje lažnivosti, da mu je bila ta na-
mera Pribičevića dobro znana, ko se je ž
njo nesmrtno blamiral. »Jutro« je s tem
dokazalo, da je o najvažnejšem delu poli-
tične zgodovine slovenskega naroda po 28.
oktobru 1918, o borbi za avtonomijo Slo-
venije, popolnoma neinformirano, da ve o
tej borbi manj kot zadnji politični diletant.
Precejšnjo dozo politične naivnosti doku-
mentira smešen poizkus, predstaviti najdo-
slednejšega in najbrezobzirnejšega centra-
lista Pribičevića kot propagatorja sloven-
ske avtonomije. »Jutro« si sme mirne vesti
na čelo lista zapisati firmo: »Dnevnik za
politični humor.« Svoje blamaže se očit-
no tudi zaveda. Prikrilo bi jo rado s tem,
da je s svoje strani speljalo polemiko na
drugo fazo. Molče priznava, da Pribičević-
ve brzojavne odredbe ni bilo, da je bil to-
rej samo neroden bluff »Jutro« očitke, da
je dr. Brejc »izigral odredbo, katere pro-
vedba bi bila kardinalnega pomena za ves
poznejši politični razvoj.« Da bi »Jutro«
čitatelji pozabili, kar so v njem brali, gre
»Jutro« mimo svoje blamaže, mimo svojih
očitkov, ki so tako neusmiljeno pogoreli,
in skuša kapital kovati iz soglasnega skle-
pa v seji deželne vlade dne 17. februarja
1919, da se sporoči v imenu vseh v vladi
zastopanih strank ministrskemu predse-
dniku zahteva, naj se dovoli, da deželna vla-
da čimprej, najkasneje do konca marca,
skliče pokrajinski zbor kot svoj posveto-
valni in kontrolni organ. Ker govori ta
sklep deželne vlade o pokrajinskem zboru
kot posvetovalnem in kontrolnem organu
za deželno vladu, sklepa »Jutro«, oziroma
podtika dr. Brejcu, »da on in njegova stran-
ka 17. februarja 1919 sploh ni zahtevala
zakonodajnega deželnega zbora.« Tu si je
pa »Jutro« odtrgalo lavoriko nove blama-
že, ki dokazuje, da je ravnotono slabo
orientirana v državnopravnih teorijah ka-
kor v zgodovini slovenskega avtonomistič-
nega gibanja. Če kdo trdi, da je narodna
skupščina posvetovalni in kontrolni organ
vlade, mu mora vsak pritrditi; če bi pa iz
tega izvajal, da zategadelj ni zakonodajni

organ, bi se mu krave smejale. Da ni samo celokupna deželna vlada, marveč je tudi ministrski predsednik pravilno umeval zahtevo deželne vlade, da se zahteva zakonodajni deželni zbor za Slovenijo, zatrjuje ne hote — iz nerodnosti kajpada — »Jutro« samo. »Jutro« citira namreč po »Slovenec« odgovor ministrskega predsednika deželni vladi, da se pokrajinski zbor (kot zakonodajno telo op. »Jutra«) ne more sklicati, da pa se morejo stranke sestajati na konferencie radi posvetovanja. »Jutro« torej daje samo sebi klofute, ko priznava s svojo opombo, da je ministrski predsednik odklonil zahtevo deželne vlade po zakonodajnem deželnem zboru, in tega je zahtevala deželna vlada. Še bolj naivno pa je vprašanje »Jutra«, zakaj dr. Brejca ni skliceval konferenc strank radi posvetovanja? Ali »Jutro« ne ve, da za kako posvetovalno konferenco strank ni treba šele dovoljenja ministrskega predsednika. Za tako dovoljenje torej tudi nihče ni prosil. Slabo spridevalo daje »Jutro« juristu dr. Žerjavu, tedanjemu podpredsedniku deželne vlade, da bi bil soglašal s kako tako naivno prošnjo za dovoljenje za sklicanje strankinih konferenc! Če bi bila celokupna deželna vlada tako naivna kakor je »Jutro« in bi bila prosila za dovoljenje konferenc v vladi zastopanih strank, bi bila potem te konference tudi sklicala ali njihovo sklicanje urgirala. Saj odgovor ministrskega predsednika ni ostal v miznici predsednika deželne vlade, ampak se je prebral v seji deželne vlade 17. marca 1919, in v vladi so bili tedaj tudi socialdemokratje in demokratje; vsi so pa naravno odklonili tak flajšterček konferenc kot nadomestilo za deželni zbor. To vsaj, upamo, ve tudi »Jutro«. Slaba vest je pa »Jutra« velevala, da ni citiralo celotnega odgovora ministrskega predsednika deželni vladi in je izpustilo pasus, da se pre konstituante ne može sazvat pokrajinski zbor. Že ve, zakaj. Ministrski predsednik ni oporekal avtonomiji Slovenije v načelu, marveč je bil mnenja, da mora vprašanje ureditve države, torej tudi vprašanje avtonomije rešiti konstituanta. In da je konstituanta odklonila avtonomijo Slovenije, to je ravno zasluga demokratov in samostojnežev, ki so glasovali za centralistično ustavo in proglasili SLS in njeno parlamentarno delegacijo radi avtonomističnega stališča kot »proti-državen element«. Avtonomističnega naziranja dr. Brejca in SLS v tistih časih pa ne potrjujejo samo dokumenti, marveč tudi denuncijantska praksa demokratičnega tiska, ki je v dobi demokratičnega centralističnega norenja ravnotako denuncirala dr. Brejca kot separatista, kakor laže s e d a j, ko je avtonomizem tudi za demokrate že v modi, da ni bil avtonomist. Citiramo zaenkrat samo »Slovenski Narod« z dne 14. marca 1920 kot tedanje oficielo glasilo demokratične stranke, ki je pisalo: »Kako velik prijatelj misli jugoslovanskega ujedinjenja je bil in je dr. Brejca, kaže zapisnik prve seje narodne vlade v Ljubljani koncem novembra 1918. Pri seji je bila na dnevnem redu točka o potovanju v Beograd radi izvedbe sklepa Narodnega višjega v Zagrebu, ki se nanašal na formalno izvršitev državnega akta ujedinjenja in proglasitve edinstvene države začetkom decembra 1918. Pri tej seji se je postavil dr. Brejca odločno na separatistično stališče in negacijo enotne države. Z vso vehemenco je zagovarjal stališče, da se Slovenija ne sme preneglati v svoji izjavi, da se je treba šele pogajati, ali se izrečemo za federativno ustavno obliko, ali znotraj monarhije ali republike.« Podčrtal »Slov. Narod«, ki je nadalje izvajal, da so »v tej burni seji napredni zastopniki v tej vladi z vso odločnostjo nastopili proti naziranju dr.

Brejca in v ostri izmenjavi misli in pogledov na novo državo obsodili stališče dr. Brejca kot markantnega eksponenta nazorov Slovenske ljudske stranke. Če hoče »Jutro« še kako novo blamažo, smo mu na razpolago!

Politične vesti.

✚ Shod SLS na Vinici. Dne 21. t. m. se je vršil na Vinici zelo dobro obiskan shod, na katerem sta poročala poslanca Stanovnik in Nemanič, ki sta vsestransko razložila sedanji položaj. Zborovalci so soglasno (bili so navzoči tudi nasprotniki) odobrvali politiko Jugoslovanskega kluba in mu dali popolno zaupnico ter se izrekli proti abstinenčni politiki kot neplodni. Dalje so obsodili neopravičeni zakon o kuluku v Sloveniji, ker tu že plačujejo posebne davke za vzdrževanje cest. Zborovalci so končno pozvali naše poslance, da vztrajajo v boju za avtonomijo z obljubo, da bodo tudi volivci vztrajali. Navdušenje na shodu je bilo veliko.

✚ O politiki »srednje linije« piše večrajšnji »Obzor« v uvodniku, da ima ta politika isto napako kakor vidovdanska ustava, ker temelji na predpostavki, da so Srbi, Hrvati in Slovenci en narod. Vidovdanska ustava smatra celo državo za proširjeno Srbijo, »srednja linija« pa bi rada centralizem ublažila z malimi koncesijami.

✚ Važno za učitelje. »Riječ« poroča, da pripravlja prosvetno ministrstvo velik »revirement« v učiteljstvu. Zadedi bodo v prvi vrsti demokratje, ki jih namenjajo premestiti zlasti na Hrvaškem v kraje, kjer ne bodo radikalom nevarni. — Star pregovor pravi: kakor se daje, tako se povračuje.

Razkrinkana radikalija.

Že včeraj smo ugotovili, da so slovenski radikali vprizorili nepošteno igro na račun poslanca Šiftarja z namenom, da z njo pokrijejo svoje dosedanje blamaže in se zopet prikupijo v Belgradu. Istotako smo ugotovili, da se jim je igra popolnoma ponesrečila in da so se pred vso javnostjo znova osmešili in razgalili. Te naše ugotovitve v polni meri potrjuje tudi zadnja mariborska »Straža«, ki podaja o stvari naslednje, za slovenske radikale uničujoče podrobnosti:

Bivši tajnik SLS za Prekmurje Švikaršič, ki ga je strankino vodstvo zaradi številnih pritožb in nesolidnosti odpustilo iz službe, je prve dni oktobra poslal g. Šiftarju v Belgrad brzojavko, da je njegov tast na smrtni postelji. Ko je Šiftar prišel domov, je videl, da je to laž. Pač pa je Švikaršič Šiftarja nujno povabil v Radence za 10. oktobra, češ da želi z njim govoriti dr. Pfeifer zaradi neke šole v Prekmurju. Med Mursko Soboto, Mariborom in Belgradom je v tem času neprestano pel telefon. Določeni dan pride posl. Šiftar v Radence in najde tam radikalne generale dr. Pfeiferja, dr. Müllerja in Slanovca. O kaki šoli sedaj ni bilo niti govora, ampak radikalni prvaki so oblegli in naskočili Šiftarja z vsemi mogočimi obljubami in ponudbami, da bi ga pridobili za prestop v radikalno stranko. Obetal so mu ministrstvo, zagotavljali izpolnitev vseh zahtev njegovega volivnega okraja in mu ponujali še konkretno nagrado, samo da se podpiše na pristopnico radikalne stranke. Vse to izsiljevanje gospodom ni prineslo zaželenega uspeha.

Tedaj so se poslužili novega sredstva. Med prekmurskimi volivci se je pojavil Pfeiferjev agent Švikaršič s polno mošnjo in začel pobirati podpise za to, da mora posl. Šiftar prestopiti k radikalom. Pod

firno »ljudske volje« so hoteli posl. Šiftarja prisiliti do usodnega koraka. Ob enem so neprestano obdelovali poslanca samega, na katerega so telegrami in telefonske depeše iz Maribora kar deževale. Vedno nove obljube in nove grožnje. Ne s temi ne s podpisi niso imeli sroče, a žrtve niso hoteli izpustiti in tvegali so zadnjo karto. »Jutranje Novosti« so razglasile radikalne želje kot gotovo dejstvo: »Poslanec Šiftar je na zahtevo volivcev zapustil SLS in prestopil v radikalno stranko. Jugoslovanski klub že ima izstopno izjavo. Poslanca Klekda in tajnika Kranjca so Prekmurci naglani.« Ob enem so g. Šiftarja še enkrat povabili v Maribor, da bi končno veljavno podpisal »pogodbo«. Radikali so izgubili tudi to zadnjo karto: poslanec Šiftar se je namesto v Maribor odpeljal v Belgrad — naravnost v Jugoslovanski klub.

Tako je bilo vsega velikega veselja v radikalnem taboru nad pridobitvijo poslanca Šiftarja žalostno konec, konec tudi vseh velikih nad na Pašičevo nagrado in radikalno kaso.

Ob sebi se razume, da je vest »Jutranjih Novosti« v prvem hipu, ko resnica še ni bila znana, vzbudila med Prekmurci splošno ogorčenje. Po vseh vaseh so se takoj dvignili ljudje, da se stvar temeljito razčisti. Saj ga ni poštenega Prekmurca, ki bi hotel imeti kaj skupnega z radikalijo. Volivci so se pomirili šele, ko je došlo zanesljivo poročilo, da so celo reč na sleparski način vprizorili radikali na svojo pest.

Da so »Šiftarjev proglase radikali sami skovali, jasno dokazuje okolnost, da so napačno zapisali Šiftarjevo ime in bivališče. Šiftar se še nikdar ni podpisal za Šiftarja in njegovo bivališče so Martijanci ne pa Martinjci.

Po vseh teh odkritjih in ugotovitvah je nizkotna igra radikalcev v Šiftarjevi zadevi za vsakogar dovolj pojasnjena. Pošten Slovenec se bo poslej vsakemu stiku z radikalijo v še večjem loku ognil.

Dnevne novice.

— 75 letnica nemških katoliških shodov. Oktobra meseca tek. leta je preteklo 75 let, odkar se je v Mainzu vršil prvi nemški katoliški shod v obliki obnega zbora Pijevega društva. Plameneči govor freiburškega vseučiliškega profesorja F. J. Buša in govori drugih odličnih katoliških mož, ki so prišli iz bližnjega Frankfurta, kjer je takrat zboroval državni zbor, so udeležence silno navdušili. Vsi so se zavedali velevažnega vpliva, ki bi ga morala imeti taka katoliška zborovanja, ako bi se redno vršila. Misel se je uresničila in tako je postalo prvo zborovanje Pijevega društva zibelka mogočne vrste katoliških shodov v Nemčiji, ki so dali katoliški Nemčiji rast in razvoj. »Vse, kar so nemški katoličani v zadnjih 75 letih verskih, karitativnih, socialnih, znanstvenih in umetniških del zasadi, ustvarili in sodelovanjem episkopata bogato razvili, vse njihove organizacije, ki so jih poklicali v življenje na polju notranjega in zunanjega poslanstva — vse to je prejelo svojo prvo pobudo, odobrenje in posvečenje na nemških katoliških shodih. Može kakor škof v. Ketteler, profesorji Heinrich, Moufang, Hafner i. dr. so nastopali na katoliških shodih, ki so bili vedno sijajna smotra celokupnega nemškega katolištva, kot besedniki orjaških množic.« Tako piše »Köln. Volkszeitung«. Letos meseca avgusta so hoteli nemški katoličani v Kolinu prirediti jubilejni katoliški shod. Duševne priprave je vodil z veliko vnemo kolinski pomožni škof dr. Stöffels. Če bi se bil shod vršil in udeležtil pripravljeni program, »potem bi bila ta prireditev tako

v Nemčiji kakor v inozemstvu vplivala kot veličastna manifestacija za spravo med narodi na krščanskem temelju in v duhu zadnje božične enciklike papeža Pija XI.; toda samo na materialno in časno usmerjeni duh je uresničenje tega plemenitega načrta onemogočil.« Tako poroča »K. VZ.«

— Višja pedagoška šola v Zagrebu. Rektorat višje pedagoške šole v Zagrebu naznaja v uradnem listu, da se bodo sprejemali tudi letos novi slušatelji za prvi tečaj. (Kakor znano, je bilo določeno, da se ta zavod ukine.)

— Promocija. Na dunajski univerzi bo dne 26. t. m. promoviran doktorjem vsega zdravilstva g. Joško Arko iz Ribnice. Iskreno čestitamo!

— Grabežljivost belgrajskih odvjetnikov. »Banatski Glasnik« poroča, da so nekateri belgrajski odvjetniki po Banatu strahovito guli ljudi. List ne prinaša imen, pač pa navaja, da je eden od teh posestnikov z obljubo, da bodo dobili od agrarne reforme, izvalil 50.000 Din, drugi pa celo 200.000 Din, nekaj od onih, ki se agrarne reforme bojijo, drugo pa od drugih, ki od nje kaj pričakujejo. Posestniki in seljaki se odpravljajo sedaj v Belgrad, da se pritožijo pri pravosodnem ministru.

— Poneverba v davčnem uradu v Pančevu. Svoječasno smo poročali, da je bilo v davčnem uradu v Pančevu poneverjenih okrog 150.000 Din. Nova preiskovanja pa so odkrila, da je poneverjenih okrog poldrugi milijon dinarjev. Celokupno uradništvo davčnega urada je v zaporu. V afero je zapleten tudi poslanec San in njegov brat, posestnik Svetožar San, ker sta si izposodila od načelnika davčnega urada večje svote.

— Bratomor. V okolici Belovara na Hrvaškem sta se sprla brata Mijo in Gjuro Štarič radi neke njive. V prepiru je napadel Gjuro brata z nožem in srpom ter mu zadal par težjih ran na trebuhu in vratu. Zena je ranjenega moža prepeljala v Zagreb v bolnico, kjer je vsled poškodbe umrl. Morilca je orožništvo zaprlo.

— Strokovna zveza državnih cestarjev za Slovenijo ima svoj občni zbor v nedeljo, dne 4. novembra t. l. ob pol 9. dopoldne na Zidanem mostu v gostilni Mozer. Ta občni zbor bo dal smernice našemu bodočemu strokovnemu delovanju in bo velike važnosti za bodočnost naše zveze. Obnega zbora se udeležijo tudi zastopnik Jugoslovanskega kluba. Skupine so dolžne po poslovniku poslati svoje zastopnike. Dostop imajo in so vabljeni vsi člani zveze. Lahko se pa udeležijo tudi neorganizirani, ki nameravajo stopiti v zvezo državnih cestarjev. Skupine prejmejo v okrožnišči pravočasno navodila. Vsak udeleženec mora svojo udeležbo prijaviti po dopisnici najkasneje štiri dni pred obnim zborom na: Strokovna zveza državnih cestarjev v Celju, hotel Beli vol, ter naznaniti, če želi obed naročiti. Udeleženci naj se pripeljejo z jutranjimi vlaki na Zidani most, kjer se snidemo vsi tovariši, odhod pa je popoldne. Vsi stvarni predlogi se morajo štiri dni prej poslati načelstvu v Celje. Ako nam bo ministrstvo dovolilo polovično vožnjo na našo prošnjo, bomo pravočasno poslali vsem, ki se bodo prijavili z natančnim naslovom, izkaznice, katere morajo dati na svoji postaji žig gositi in v Zidanem mostu voznih listkov ne smejo oddati. Z ozirom na veliko važnost tega obnega zbora, vabi k obilni udeležbi vse tovariše načelstvo.

— Pripravljalni odbor »Jadranske straže« v Ptuju sklicuje za dne 27. oktobra ob 8. zvečer v spodnji dvorani »Narodnega doma« ustanovni občni zbor podružnice »Jadranske straže« v Ptuj s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo o dosedanjem delovanju poverjeništvu. 2. Namen društva (poroča g. dr. Marn). 3. Volitev odbora. 4. Služajnosti. Pred obnim zborom se vrši sprejemanje novih članov.

— Ubežniki. Od doma je neznano kam pobegnil Ivan Ktore, 20 letni sin posestnika iz Krškega. Fant je širokega rdečega obraza, srednje postave, obložen v svojo obleko z zelenim plišastim klobukom. — Svojce je zapustil Aleksander Kremljak, pisar južne železnice v Mariboru. Doma je pustil

John Haberton:

Bottleflatski učitelj.

(Dalje.)

Nesrečni Mojzes je bil ves izbegani; zibal se je na nogah zdaj sem zdaj tja. V sodnikovih očeh se je pokazalo hudomušno mežikanje, vendar pa mu je zašepetal s strogim poudarkom: »Vse je šlo pošteno, le nikar ne izbegavaj! na kar jo je Mojzes pobrisal in bežal po cesti v Placerville.

Sodnik, ki je bil sam nekoč oženjen, je odgovoril zdaj hitro:

»Jaz vas spremim tja,« madam, »samo da dobim vašo prtljago.«

»Lepa hvala,« je rekla učiteljica, »usnjata torba pod sedežem je vse.«

Sodnik izvleče malo, z »Hulda Brown« raznamovano torbo, ponudi učiteljici roko in odkoraka nato tako spodobno z njo, kakor da bi bila dostojna mlada dama vsakdanja prikazen v Bottleflatu.

Ostali pasazirji so zopet vstopili; poštni voz je izginil izpred oči strmeče množice in sodnik se je vrnil.

»Ha, dečki,« je začel, »zdaj bo pa trena dve ženski poročiti, ako hočete šolo uničiti, in ta bo še bolj izbirična nego vdova. Povedati vam hočem samo, kaj bo s šolo: šola se bo napravila vsem tepcem na kljub, ki jo hočejo ovirati, in če sem koga razžalil, lahko zadoščanje —«

»Kdo jo pa hoče ovirati, osel stari?« vpraša Toledo, ki je dobil ime po mestu, odkoder je bil doma, in ki je bil do sedaj največji nasprotnik šole. »Predlagam, da se imenuje odbor treh, ki se pokloni učiteljici, pogleda, ako česa manjka, kar se da dobiti za denar ali dobro besedo, ki bo sprejemal podpise, da se dobi denar in pretepel vsakega zanikarneža, ki ne bo hotel s soldi na dan, kadar se bodo od njega zahtevali.«

»Hurak!« »Bravole!« »Dobro!« »Imenitno!« »Ta je prava!« in podobni izbruhi simpatije so prihajali iz ust nekdanje protišolske stranke.

Sodnik, ki je bil vsled svoje starosti obrednik in prvi besednik v taboru, je takoj imenoval odbor, ki je sestojal iz Toledo in še dveh drugih zlatokopov, ki sta imela še precej dostojna kostuma, in jih je podučil, da naj se poklonijo »šolski madami«, in jo zagotove najradovoljnejše podpore od strani vseh meščanov.

Naslednje jutro zgodaj se je oglasil odbor v šoli, kjer sta bili določeni dve sobi za učiteljsko stanovanje.

Odbor je dobil učiteljico pri urejevanju šolske sobe. Obleko je imela prepieto, rokave zavihane in vrat je pokrivala pisana rutica. Napor in krepljen zrak sta napravila, da je bil prijazni obraz gospodične Brown skoraj lep.

»Dobro jutro, madam,« je rekel Toledo,

do, vihteč klobuk grozovite zunanosti, dočim sta druga dva člana odbora stala oprezno za njim, samo da bi jima učiteljica ne mogla pogledati v oči.

»Dobro jutro, gospodje,« je odvrnila gospodična Brown s prikupljivim nasmehom. »Prosim, sedite. Gotovo želite govoriti z mano zastran svojih otrok.«

Toledo, ki je bil še mlad mož, je zaradel, in ves odbor se je počutil tako nerodno na nogah, kakor bi imeli njihovi škornji podplate iz priščila. Slednjič je Toledo odgovoril:

»Ne, ne madam, kajti mi jih še nimamo. Jaz in ta dva gospoda smo odbor dečkov.«

»Odbor dečkov?« je ponovila gospodična Brown. Slišala je že toliko čudnega o zlati deželi, da se je sedaj z vso resnostjo vprašala, če se bradati možje tukaj res smatrajo za »dečke« in naj bi hodili v šolo.

»Od zlatokopov tu ob reki smo, madam, radi bi vedeli, kaj lahko za vas napravijo.«

»Jako se vam zahvaljujem,« je rekla gospodična Brown, »ampak mislim, da bodo šolski nadzorniki okraja —«

»Le nikar se ne zanesite nanje, madam,« jo je prekinil Toledo. »Ti stanujejo pet milj oddal in potem je vendar samo pastor, doktor in še neki tak zanikarnik, ki je šele pred kratkim pobožen postal. Od teh ne vidimo nikdar nikogar v krmi ra-

zun doktorja, in še ta pride samo, kadar se kaj zgodi in ga pokličejo. Toda dečki — dečki imajo solde, madam, in tudi dobro voljo. Kdo izmed nas se bo večkrat oglašil da bo slišal, s čim vam lahko pomagamo. Dobro jutro, madam.«

»No?« je vse vprašalo, ko se je odbor bližal izpiralnicam.

»No,« je odgovoril Toledo, ona je prava zlata kepa stoinštridesetih funtov, kar ne, ljudje?«

»Nič kakšna!« je odgovoril ostali odbor.

»Lepo,« je rekel sodnik, »in kakšno so njene želje?«

Toledovo obličje je dobilo mahom bridkosten izraz.

»Gromska strela!« je vskliknil. »Odslo, predno nam jih je utegnili povedati!«

Sodnik je mladega moža pogledal in se je urno obrnil, da bi zakril zadovoljen nasmeš na ustnih kotih.

Popoldne istega dne so zagledali »dečki« z začudenjem in grozo učiteljico, ki je šla k izpiralnicam na reki. Besednik novega odbora se je pokazal sedaj popolnoma kos svojemu stališču, kajti stopil je tako na skalo in zarjul:

»Kdor ni v srajci, izgini! Kdor je s zut, — obuj se takoj! Hlače izza škornjev Klobuk dol, kadar pride dama! Brž, brž — jaz se ne šalim!«

(Dalje sledi.)

pismo, v katerem naznanja, da bo radi neozdravljive bolezni izvršil samomor. — Svojim staršem je pobegnil Bivec Zlatko, trgovski vajenec, rojen 1908 v Zagrebu. Fant je srednje postave, oblečen v sivo kajgasto obleko s temnim zimskim suknjičem in sivo športno čepico. Seboj nosi črn lesen kovčeg. Ob priliki poba je staršem izmaknil 14.000 K.

— Tatvine in vlomi. V noči na 12. t. m. je bilo vlomljeno v trgovino Franceta Zevnika v Smarjeti pri Krškem. Tat je odnesel galanterijsko in manufakturno blago, 4 prstane, 1750 Din in 2 dolarja. Skupna škoda znaša 21.636 K. — Med vožnjo iz Zagreba do Zidanega mosta je bil Rudolfo Reinhard ukraden ručaj usnjat kovčeg, ki je vseboval nekaj platna. Škoda znaša 2000 K. — Gostilničarju Alojziju Potokarju v Sp. Dragi je bila ukradena harmonika, vredna 20.000 K. — Dne 17. t. m. je bila med vožnjo tovornega vlaka od Zaloga do Zidanega mosta ukradena iz nepokritega voza pločevinasta ročka s 17 kg petroleja. — Dne 11. t. m. se je v odprto klet posestnika Janeza König v Bakercu št. 5 priplazila neka ženska, ki je odnesla 2 kg suhega svinjskega mesa, 1 in pol kg slanin in 1 in četrt litra slivovke. Storička je po izvršeni tatvini pobegnula. — Ljubljanki Mariji Kogolevi je bila med vožnjo od Vidma do Zidanega mosta ukradena iz nahrbtnika črna usnjata torbica z 800 kronami. — V noči na 22. t. m. je bilo vlomljeno v župno cerkev v Čatežu. Tat je odnesel iz zaklenjenega tabernaklja kovinsko monštranco in 2 ciboriji. Večji ciborij, ki je bil oblečen v svilen plašč, je vseboval okoli 20 hostij. — Vlomljeno je bilo v stanovanje profesorja Antona Jošta v Celju. Ukradeni mu je bilo več obleke, katero ceni na 9760 K.

F. B.

Naša sramota.

Ako pregledujemo katerokoli številko kakkega ilustriranega nemškega lista, gotovo naletimo tudi na podobe odkritja spomenikov v svetovni vojni padlih vojakov. Pa ne samo po mestih, po zadnjih gorskih občinah in župnijah postavljajo spomenike svojim padlim vojakom, tu veličastnejše, tam nekoliko skromnejše, kakor pač premorejo.

Poglejmo dalje v italijanske ilustrirane liste. Skoro vsaka številka prinese sliko kakkega vojaškega grobišča s prekrasnimi spomeniki in vzorno vzdrževanega. V tem pogledu tudi ne delajo Italijani, sicer nacionalistični šovinisti, nobenih razlik med grobovi in grobišči, pa naj bodo pokopani

tam njihovi ljudje ali pa nekdanji vojni nasprotniki. In tako je pri vseh, kolikaj kulturnih narodih po vsem svetu.

Ne pri vseh, kajti edino izjemo delamo menda mi Jugoslavlani, vsi brez razlike, pa naj bomo to Slovenci, Hrvatje ali pa Srbi. Čeprav smo po mirovnih pogodbah obvezani skrbeti za vse vojaške grobove na našem ozemlju, in sicer brez razlike narodne ali državne pripadnosti dotičnih pokopnikov, se vendar živa duša ne briga niti za grobove domačih vojakov. Sram je človeka danes, če pride na naša pokopališča, kjer raste preko grobov teh revežev trava, pogosto vsa pohojena in le tu in tam se spominja kak prevrnjen in preperel križ, da leže tu nekdanji vojaki. Sram je človeka pred samim seboj, še bolj pa pred tujcem, ki bi znal zaiti kdaj na ta pokopališča iskati zadnjega počivališča svojega dragega moža, očeta ali sina. Da, naša pokopališča so danes v tem pregledu dokumenti naše nekulturnosti, naše sramote.

Skraini čas je že, da si povemo to v brk in na ves glas, kajti skrajni čas je tudi že, da vsaj nekoliko popravimo svoje dosežanje zanikarnosti. Z naglimi koraki se bližamo prazniku Vseh svetnikov in Verhni duši in naša čast zahteva, da vsaj te dneve ne bodo izgledali vojaški grobovi kot kak devastirani pašniki. Morda bi bilo najumestnejše, če vzamejo v tej zadevi inicijativno v roke naši župni uradi ter izdeležajo s primernimi pismenimi vlogami in osebnimi intervencijami pri občinskih odborih sklep, da prevzamejo občine skrb za vzdrževanje vojaških grobov na domačem pokopališču. Paziti bi morali župni uradi potem seveda tudi na to, da se tak sklep izvršuje. Za enkrat bi bilo najpotrebnejše grobove popraviti in jih primerno okrasiti ter zlasti renovirati križe z napisi, preden se pa grobovi prekopajo, bi se pa postavil na kraju, kjer leže sedaj vojaki, skromen spomenik ali vsaj spominska plošča z imeni vseh tam pokopanih vojakov. Potrebne materialne žrtve za tako akcijo bi gotovo zmogla prav vsaka občina.

Da se vzbudi k tej akciji prav vse prizadete občine, bi bilo morda prav umestno, če časopisi objavljajo imena onih občin, ki so tak sklep storile ter ga tudi izvršile. S tem bi se vzpodbudili tudi zaspani občinski odbori.

Gospodarstvo.

GLAVNA POSOJILNICA.

Ko je leta 1911. zašumelo po Sloveniji, da je prišla »Glavna posojilnica«, zadruga z neomejeno obvezo v konkurz, je spravila ta vest veliko oseb v direktno obupen položaj. Po strogem besedilu zakona o zadrukah z neomejeno obvezo bi morali kriti vso izgubo zavoda zadrugi, ki se po ogromni večini niso drugega pregrešili, kot da so si, proti takrat direktno odušni obrestni meri, izposodili pri zadrugi male vsote ter te po veliki večini kmalu vrnili. Ti bi morali nositi vse posledice poslovanja nesposobnega odbora, ki si je po večjem sam sebi dovoljeval milijonske kreditne proti nezadostnemu kritju.

Število teh zadružnikov je bilo takrat 457, od teh pet večjih in 39 manjših posestnikov, 94 trgovcev in obrtnikov, 113 javnih uradnikov in častnikov, 9 učiteljev, 23 notarjev, odvetočnikov in njih koncipientov, 71 drugih zasebnih nastavljenecv ter 103 insolventnih ter oseb neznanega bivališča.

Primanjkljaj je znašal ob pričetku konkurza brez stroškov okroglo K 3.600.000.— in bil narastel vsled eksekucij, ki bi nastale na podlagi zakona o neomejenem jamstvu na tako ogromno vsoto, da bi jo zgoraj omenjeni bi mogli kriti tudi če bi se slehernemu pobral zadnji vinar iz žepa.

To obupno stanje je trajalo nad tri leta, pri ti zadrugi so bili brez vsakega kredita. Razni načrti sanacije so se izjavili in šele ustanovitve posebne sanacijske zadruge »Kreditne zadruge« je sanacijo dovedla na pravo pot, katere je rešila zadrugi iz tega obupnega položaja, obenem pa pomagala tudi upnikom do delnega kritja njih težko prisluženih novcev.

Po ustanovnem načrtu naj bi izplačala zadruga upnikom 30 odstotno kvoto njih ličvidnih terjatev ter jim zajamčila dalje tudi najmanj 20 odstotno kvoto iz premoženja konkurzne mase, katero bi jim zadruga na željo tudi predplačilo izplačala proti tozadevni ceni. Temu nasproti bi pa morali odstopiti upniki zadrugi vse izvršilne in izterjalne pravice, ki jim pristojajo po § 60. in 73. zadruga zakona proti članom »Glavne posojilnice«.

V realizacijo tega načrta bi potrebovala zadruga okroglo K 1.350.000.— ter bi to potrebovala krila deloma iz prostovoljnih prispevkov zadružnikov, deloma iz podpor in subvencij ter končni primanjkljaj z izposojilno, katerega bi morali po končanem konkurzu vrniti oni zadružniki, ki se v zvezi pošteno ne bi odzvali k prostovoljnim prispevkom. Trajanje zadruge se je določilo za dobo desetih let.

Ker bo v kratkem ta doba dotekla in ker je svoječasno ta zadeva vzbudila veliko pozornost, je gotovo umestno, da se javnost pouči o poteku te zadeve

tam njihovi ljudje ali pa nekdanji vojni nasprotniki. In tako je pri vseh, kolikaj kulturnih narodih po vsem svetu.

Ne pri vseh, kajti edino izjemo delamo menda mi Jugoslavlani, vsi brez razlike, pa naj bomo to Slovenci, Hrvatje ali pa Srbi. Čeprav smo po mirovnih pogodbah obvezani skrbeti za vse vojaške grobove na našem ozemlju, in sicer brez razlike narodne ali državne pripadnosti dotičnih pokopnikov, se vendar živa duša ne briga niti za grobove domačih vojakov. Sram je človeka danes, če pride na naša pokopališča, kjer raste preko grobov teh revežev trava, pogosto vsa pohojena in le tu in tam se spominja kak prevrnjen in preperel križ, da leže tu nekdanji vojaki. Sram je človeka pred samim seboj, še bolj pa pred tujcem, ki bi znal zaiti kdaj na ta pokopališča iskati zadnjega počivališča svojega dragega moža, očeta ali sina. Da, naša pokopališča so danes v tem pregledu dokumenti naše nekulturnosti, naše sramote.

Skraini čas je že, da si povemo to v brk in na ves glas, kajti skrajni čas je tudi že, da vsaj nekoliko popravimo svoje dosežanje zanikarnosti. Z naglimi koraki se bližamo prazniku Vseh svetnikov in Verhni duši in naša čast zahteva, da vsaj te dneve ne bodo izgledali vojaški grobovi kot kak devastirani pašniki. Morda bi bilo najumestnejše, če vzamejo v tej zadevi inicijativno v roke naši župni uradi ter izdeležajo s primernimi pismenimi vlogami in osebnimi intervencijami pri občinskih odborih sklep, da prevzamejo občine skrb za vzdrževanje vojaških grobov na domačem pokopališču. Paziti bi morali župni uradi potem seveda tudi na to, da se tak sklep izvršuje. Za enkrat bi bilo najpotrebnejše grobove popraviti in jih primerno okrasiti ter zlasti renovirati križe z napisi, preden se pa grobovi prekopajo, bi se pa postavil na kraju, kjer leže sedaj vojaki, skromen spomenik ali vsaj spominska plošča z imeni vseh tam pokopanih vojakov. Potrebne materialne žrtve za tako akcijo bi gotovo zmogla prav vsaka občina.

Da se vzbudi k tej akciji prav vse prizadete občine, bi bilo morda prav umestno, če časopisi objavljajo imena onih občin, ki so tak sklep storile ter ga tudi izvršile. S tem bi se vzpodbudili tudi zaspani občinski odbori.

Sanacija se je izvršila točno po načrtu tako glede proračuna, kot glede trajanja zadruge.

Stroški sanacije so znašali . . . K 1.340.604.— kritje pa . . . „ 1.130.604.—

ostanek v znesku K 210.000.—

se je kril potom izposojila, ki bo izterjan s tozadevnimi stroški od onih članov »Glavne posojilnice«, ki se v zvezi nešteti pozivom niso odzvali k prispevkom. K kritju potrebščine so prispevali zadružniki direktno v obliki deležne glavnice, prispevkov in odpraviščin K 883.040.—

potom svojih gospodarjev so uplačali stalno nastavljeni v obliki enkratnih odpraviščin . . . „ 162.978.—

ostanek v znesku „ 84.686.—

je zadruga prejela na darilih in subvencijah. Ta narodno-gospodarska nesreča, ki je vzbudila ob pričetku toliko strahu, se je brez posebnih dogodkov mirno izravnila. Upniki so prejeli 52 odstotkov svojih terjatev, h katerim so prispevali zadružniki 30 odstotkov, ostanek se je pa kril iz premoženja konkurzne mase. Po nedolžnem so na izgubi eni kot drugi, toda smelo trdimo, da so eni kot drugi to izgubo že preboleli.

Kreditna zadruga bo v najkrajšem času nehala obstajati, ker je v najlepšem redu in v splošno zadovoljnost zadostila pri ustanovitvi predpisani nalogi in ustanovitelj, katerih večina je pri zadrugi vztrajala do konca, so lahko ponosni na to nesebično ter iz stališča narodnega gospodarstva nad vse hvale vredno delo.

g Žitni trg. Na novosadski produktni borzi notirajo žitu sledeče cene (za 100 kg): v pšenici ni bilo sklepev, ker izvoz miruje, ječmen 275 Din, oves 220 Din, kromuza 240—265 Din, beli fižol 530—545 Din, pšenična moka št. 0 540—545 Din, otrobi 130 Din. Tendence slaba. — Na zagrebški produktni borzi pa so bile cene sledeče: pšenica 340—345 Din, pšenična moka št. 0 587.50—555 Din, kromuza 255 Din, oves 252.50 Din. Tendence dalje slaba.

g Revizija trgovske pogodbe med našo državo in Češkoslovaško. Kakor poročajo »Jugoslovanski Lloyd« namerava naša vlada ukreniti vse potrebno, da se izvede revizija trgovske pogodbe s Češkoslovaško, ker je ta pogodba v nasprotju z našimi zakoni in ovira živahnost poslovanja med obema državama. Češkoslovaški trgovski in industrijski krogi ne samo, da ne nasprotujejo tej reviziji pogodbe, ampak se bodo v interesu obeh strani zanjto toplo zavzeli pri svoji vladi, tako da je upati, da revizija kmalu postane dejstvo.

g Letošnja trgatav v Dalmaciji je izredno dobro izpadla. Pridelalo se je okrog pol milijona hektolitrov vina, dosedaj po vojni najboljše kvaliteta.

g Nova trgovska pogajanja med Italijo in Češkoslovaško. Med Italijo in Češkoslovaško se vrše pogajanja v svrhu sklepa nove trgovske pogodbe. Posebno se Italiji mudi za ta sklep in sicer bi rada po navodilih generalnega tajnika fašistov, proslulega Giunte vezala čimbolj Češkoslovaško za potniški in blagovni prekomorski promet čez Trst, da tako oslabi Hamburg.

g Nazadovanje češke zunanje trgovine. Za mesec september izkazuje češkoslovaška trgovska bilanca aktivum od 6.5 milijona Kč, medtem ko je znašal povprečni presežek izvoza med uvozom v prejšnjih osmih mesecih okrog 248 milijonov Kč.

g Ruska zunanja trgovina v oktobru preko Petrograda. Iz Moskve poročajo, da je prispelo v prvem tednu oktobra v petrograjsko pristanišče 8 ladij z 6715 tonami premoga in 10.325 tonami industrijskih izdelkov. V istem tednu je odplulo v inozemstvo 15 parnikov s 6000 tonami žita in 9300 tonami surovin.

BORZA.

Zagreb, 23. okt. (Izv.) Pešta 0.43—0.44, Italija 3.70—3.78, London 375.50—377.50, New York 82.50—83.50, dolar 81—82, Pariz 4.80—4.85, Praga 2.465—2.475, Dunaj 0.116—0.117, Curih 14.75—14.85, Curih, 23. okt. (Izv.) Pešta 0.0305, Italija 24.85, London 25.21, New York 501, Pariz 32.25, Praga 16.575, Dunaj 0.007875, n-a. K 0.0079, Sofija 5.35, Beograd 6.875, Varšava 0.0005.

Ljubljanske novice.

lj Smrtne nesreče. Sinoči smo prejeli poročilo, da je na postaji Zalog povozil vlak g. Franca Staréta, slikarskega mojstra iz Ljubljane, Florijanska ulica. Kolo mu je odrezalo glavo in je bil takoj mrtev. Truplo so začasno pripeljali v mrtvašnico pri Dev. Mar. v Polju. Pokopali ga bodo najbrže v Ljubljani. Hudo prizadeti družini naše iskreno sožalje!

lj Dva generala v Ljubljani. Za poveljnika artilerijske brigade v Ljubljani je imenovan dosedanj poveljnik artilerijske podčastniške šole polkovnik Savo Tripković, ki je bil te dni imenovan za generala. — Za generala je imenovan tudi novi divizijski poveljnik v Ljubljani Dragomir Z. Stojanović. — Slovenec ni nobeden imenovan.

lj Preprečen požar. Sinoči so bili poklicni gasilci alarmirani, da gori v krojaški delavnici g. Derenda na Erjavčevi cesti 2. Gasilci so se nemudoma odpeljali na lice mesta in takoj ogenj pogasili. V delavnici so imeli zaboj za pepel. Ta zaboj se je vnel in ogenj se je že oprijemal stelaž. Sreča je bila, da so bili gasilci pravočasno na mestu. Škoda je neznanja.

lj Družabni klub Kat. akad. starešinstva ima v soboto ob 6. zvečer v prostorih Akad. starešinstva odborovo sejo. — Predsednik.

lj Krekova mladina v Ljubljani. Redni tedenski sestanek članstva »Krekove mladine« se vrši v četrtek, dne 25. t. m. ob pol 8. zvečer v navadnih prostorih Stari trg 2-I. Pozivajo se tem potom vsi člani in članice, da se sestanka gotovo udeležijo.

lj Seja osrednjega odbora ljubljanskih prosest bo jutri, v četrtek ob 8. zvečer v konsumu.

lj Skesani morilec. 22. oktobra se je prijavil na policijski direktoriji dne 23. majnika 1878 v Doverju (Amerika, država Delarare) rojeni Viljem Cottager, ki govori nemško, angleško in malajsko. Tujec je izpovedal, da je odpotoval pred dvema letoma iz Amerike v Bombay kot zastopnik trdke Umrath v Newyorku. Iz Bombaya se je odpeljal v Rigo, kjer se je seznanil z modistko Rozo Türk, s katero je odpotoval v Madrid, odtam sta pa potovala po Portugalskem, Nemčiji in Italiji in sta odšla nato v Švico, kjer sta bila 1 mesec. Ker jima je pričelo primanjkovati denarja, sta sklenila v Billu, kanton Bern, končati si življenje. Dne 18. avgusta 1923 sta šla v gozd, ležeč pri Billu z namenom vzeti si življenje. Ob 10. zvečer je Cottager ustrelil Türkovo, ki se je zgrudila mrtva na tla. Cottager se je pa nato zbal sebe usmrtiti. Zakopal je truplo Türkove. Cottager je s Türkovo stanoval v hotelu »Zum blauen Kreuz« v Billu. Iz Billu je odšel Cottager v Milan, Neapelj, Benetke in v Trst, odtam pa v Postojno, iz Postojne je odšel peš na Rakek, kjer je vstopil v vlak in se pripeljal v Ljubljano, kjer ga je tako pekla vest, da se je javil pri policiji. Denarja je imel še 1220 kron. Izročen bo po izvršenih poizvedbah najbrže švicarskim oblastvom.

lj Tedenski zdravstveni izkaz. Od 14. do 20. oktobra je bilo v Ljubljani rojenih 24, mrtvorojen 3; umrlo je v tem času 19 oseb, med temi 6 tujcev. Vzrok smrti v 1 slučaju jetika, v 1 pljučnica, v 1 trebušni legar, v 3 možganska kap, ostalo druge bolezni.

lj Nalezljive bolezni v Ljubljani. Od 14. do 20. oktobra je bil v Ljubljani naznanjen 1 slučaj davice, 1 trebušnega legarja in 4 slučajji griže.

lj 5 kg slanin je neka neznanica izdala na ljubljanskem kolodvoru od mesarskega vajenca Jožeta Zupančiča.

lj Opozorilo. Tovarna čevljev Peter Kozina & Co. je izdatno znižala dosedanje cene v vseh svojih detajlnih trgovinah. P. n. občinstvo naj se v svojem interesu posluži te prilike.

lj Opozorjamo, da se je tvrdka I. Maček, stara, priznana solidna trgovina z oblačili, preselila v hišo Pokojninskega zavoda na Aleksandrovi cesti 12, kjer prodaja še nadalje po izdatno znižanih cenah. 6358

Cerkveni vestnik.

g Kongregacija gospodov pri oo. jezuitih ima v sredo, 24. t. m. diskusijski večer v klubovi dvorani nad kapelo, ob pol osmih. Predava g. prof. dr.

Ehrlich »O evoluciji človeške družbe v luči moderne etnologije«. Ker prireja kongregacija istotam vsakih 14 dni, vedno v sredo ob pol 8. zvečer versko-znanstvena predavanja za izobražence, so vsi gospodje, ki žele znanstvene poglobitve v versko-znanstvenem duhu, vljudno vabljeni.

Prosveta.

pr Tržič. Prosvetni odbor JD vabi na VII. prosvetni večer. Vrš se v ponedeljek, 29. oktobra ob 8. zvečer v »Našem domu« pod predsedstvom Rudolfa Petjaka. Spored: 1. L. Podhumski igra korarčnico: Eilenberg. »Oj ta konjenica!« 2. Msgr. Viktor Steska predava: »Čudovitosti v stvarstvu«. 3. Mešani zbor poje: Premri, »Koroška«. 4. Vavpetič in Komp.: »Oj svoboda!« 5. Gdč. Tončka Slabé poje in predstavlja na odru: O. Dev, »Pastirica«. — Pridite, vstopnine nil!

pr Nočev klavirski koncert. Brez odmora je mladeniško neugnanostjo dovršil ves spored. Ploška — zaslužena — je bilo obilo, tudi dva lepa šopka sta okrasila polico na klavirju in mogočen venec se je prisolil k njegovi nogi. Koncert je bil pa tudi po glasbeni plati lep. Mladi umetnik je dokazal visoko tehnično dovršenost in spretnost, da ga n. pr. niti najljubejši boj v Chopinovem finalu (Sonata v h-molu), niti vihra v Lisztovi Baladi (v h-molu) nista vrgla iz sedla. Pa ne samo tega, ampak še marsikaj drugega smo z veseljem priznavanjem opazovali. Pred vsem širok, poln ton, nekoliko buren, vihar, pa tudi veliko mehko, ki je preko mej tehnične popolnosti rastla iz čustva, dasi ne prikrivamo, da so se izpočetka v to mehkobo zjedali tudi ostri, rezki toni; pozneje pa je neka miloba in nežnost docela prevladala, tako da smo se v resnici radovolni n. pr. čustvenega snovanja v Chopinovem Larghu, z igravcem vred pazljivo prisluškovali — lepo je bilo gledati, kako je sam pogosto vidno užival posamezen ton — prisluškovali, pravim, z napeto pozornostjo gibkemu plivkanju in rahlemu poskakovanju Chopinovi Etud (op. 10 št. 11, in op. 25 št. 3, zadnja kakor da gledamo izbrano, preudarno stopicanje rokokojskih plemenitih plesov), z Brahmsom se počasi, s širokimi koraki zamišljeno izprehajali po njegovi, z romantičnim ozračjem nasičeni »Baladi«, dokler tudi nam ni zastal dremotni korak. Seveda tudi moči nisme pogrešali, ki je razen v že zgoraj omenjenih delih imel priliko razvijati tudi v Brahmsovi »Rapeodiji«. In še eno dobro stran naj poudarimo: jasno, čisto igro, ki je vsako temo, vsak njen drobce izrazito podala, da so kot biseri po vrvi smukali zvoni ki toni. Tako je n. pr. na vso moč pregledno razpredal temo Beethovne fuge, da se je iz vse bujno pestre goščave vedno jasno svetlikala, poleg tega pa ni pozabil na silovitost beethovenske ognjevitosti. Nekoliko manj jasen, vsaj rahlo zabrisan se je zdel edino Chopinov Finale, toda vtis je bil pa vseeno silen, skoro titanski mestoma. Lisztovo lahno »Gozdno šumenje«, ki ga pa moti tudi vihar, in omenjena, iz globin zajeta »Balada v h-molu, polna dramatike, sta srečno končala lepi večer. — Koncert nam je bil resnično velik užitek. Vendar pa nas je venomer oblétovala misel, ki se je porodila ob prvih taktih: In konec vsega tega znanja, vse te spretnosti, umetnosti, ali ne bo le ta, da bo en talent več množil nepregledno vrsto darovitih mož, ki bi jim dušnega razvoja in poleta vsaj najtežje materialne skrbi ne smele uničevati. In vendar: Kaj more upopolnemu mlademu talentu nuditi domovina? V najugodnejšem slučaju službo, ki bo donajala morda tretjino prejemkov izučnega čevljarskega pomočnika. Če bi bil Cankar to videl, kako bi jo še le tedaj označil! Grenak je kruh, in še tega je malo, ki ga reže svojim sinovom »jugoslovanski humanizem« . . . K.

Narodno gledišče.

Danes zvečer ob pol 8. se poje »Aida« za B abonente pod taktirko ravnatelja Rukavine. Vloge so v rokah gdč. Zikove, Stiličgojeve, Saxove ter gospodov Betetta, Cvejiča, Mohoriča, Puglja in Šimenca. Vstopnice pri dnevni in večerni blagajni.

Drama ima ob 8. premijero veseleigre: »Danes bomo tiče« v režiji g. Sesta.

Zapečateni so stvar, ki bi bilo vseeno, ali bi jih kdaj sišli ali nikoli. Besedilo je v bistvu očividna nezmisel, komika brez vsakršne utemeljitve, te vrste, kakor jih predpostavljajo podzelski odri. Glasba dramo daleko nadkriljuje, vendar pa tudi nima nič prida takega, kar bi naše glasbeno znanje obogatilo ali celo čustvovanje oplodilo. Prijazna, popularna melodika, zlasti v zboru, veliko poceni ropotajoče bahavosti občinskega sluga, malo županovega nemškega powagneriankega, samo na sebi dokaj dobro zadetega očetovstva; po harmonični plati dobro uporabljene novejši harmonične pridobitve, iznajdljiv, gibek kontrpunkt v orkestru, prav dobra, spretna, včasih dražljiva instrumentacija, vedno ravno prav gosta, oziroma prozorna. Toda za to ne gre. Če gremo k tujim narodom na posodo, pojdemo po najboljša dela, pa tako, ki nam vedno kaj posebnega povedati, naše glasbeno obzorje razširiti, — glasbeni razvoj pospešiti, ali vsaj razjasniti nam njih nazor o glasbeni lepoti; če k Nemcem, si izposodimo Wagnerja, ali k starejšim, Mozarta; če hočemo kaj značivnega novejšega, imamo Strauša, ali navsezadnje tudi Schreckerja, Pfitznerja in še katerega. Sicer je bila opera dobro pripravljena in peta, da je bilo smeha veliko, seveda tako povrh; iz dna, iz srca ga seveda niti kapljice ni privrelo. — Levat je bil postaven župan, Pawiczewa prav gibka, prijazna mlada vdova, Zupan, ki ima dokaj spretno žilico za komiko, dasi rad pretirava, je bil za to bedarijo dober vzorec vsakršnega, domišljivega sitneža; to še drugi vsak po svoje: Kovač, Smolenski, Thalerjeva; med najboljše trenutke štetjem kratki spev nočnega čuvaja Perka. K.

Orlovski vestnik.

Šentpeterski Orel v Ljubljani. Danes predava na fanlovskem večeru g. prof. Mazovec o zanimivem potovanju po Bosni in Dalmaciji. Bratje, udeležite se ga polnoštevno. — Telovadba se vrši sedaj za nižji naraščaj ob sobotah od 5. do pol 7., za višji naraščaj pa v ponedeljkih in četrkih od pol 7. do 8. zvečer.

Šišenske Orlice prirede v nedeljo, dne 28. t. m. v samostanski dvorani v Spodnji Šiški igro: »Goslarica naše ljube Gospe«. Predstava ob pol 3. popoldne in ob pol 8. zvečer. K obilni udeležbi vabi odbor.

Dijaški vestnik.

KATOLIŠKIM AKADEMIKOM!

Pričetkom novega študijskega leta Vas vabi Akademski kongregacija, da stopite v njene vrste. — Vsi žutimo, da poleg umske izobrazbe potrebujemo predvsem globoke kulture arca, ki jo pa more dati le globoko, živo katoličanstvo. Višek krščanstva je križ na Kalvariji, v najtežjih urah je vztrajala pod Njim Ona, Devica in Mati. Ona bo tudi nam najboljša Mati v bridkih urah, Morska zvezda v viharjih — zato vsi pod njeno zastavo! Janko Presker. Viktor Korošec.

d Akad. Mar. kongregacija ima danes v sredo ob pol 20. svoj redni sestanek v Marijanski kapeli. — Prefekt.

Polzvedovanja.

Izgubljen. Revno dekle je izgubilo včeraj dopoldne okoli 9. na potu od Kreditne banke po Šelenburgovi ul. do Kavčičeve pek. 500 K. Poštenega najditelja prosimo, da odda najdeno svoto na policijskem ravnateljstvu.

Vertex

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Psihrom. diferenca v C	Nebo, vetrovi	Padačina v mm
22.10. 21 h	730.8	16.1	0.8	obl. j. z.	—
23.10. 7 h	731.9	16.7	0.6	obl. z.	—
23.10. 14 h	731.2	18.1	1.0	obl. j. z.	—

Za praznik vseh svetnikov in vernih duš ter zahvalno nedeljo priporoča Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani cerkvenim zborom:

Foerster: 7 pogrebnih pesmi za mešani zbor. Part. Din 6.— Lepa in hvalevredna je navada, da pojo po nekod pevski zbori zvečer na praznik Vseh svetnikov na grobeh ob svitu lučic žalostinke, ter z lepim petjem vzbujajo in blažijo spomin na drage mrtve. Za to priliko bodo omenjene lepe in lahke nagrobnice prav dobro služile in jih toplo priporočamo.

Grum: Priložnostne pesmi za mešani in moški zbor. Part. Din 15.— V tej zbirki se nahaja tudi Škrbinčeva zahvalna pesem: »Te Boga hvalimo« za mešani zbor in dve na-

grobni: Jalenova: »Usliši nas, Gospode za moški zbor in »Vigred se povrne« za mešani zbor.

Premrl: Requiem za en glas in orgle. Part. Din 10.— Zelo lep, praktičen in hvaležen rekviem, katerega naj ne pogreša noben organist.

Na celem kontinentu

je že mnogo let poznano izborno, povsod razširjeno desinfekcijsko sredstvo

ki se porablja pri umivanju rok in aparatov, potem za vsakovrstno desinficiranje kakor tudi za odstranjevanje vsakega neprijetnega vonja. Doblja se v lekarni in drogeriji v izvorni opremi in priloženim navodilom o uporabi.

Generalno zastopstvo in zaloga za celo Jugoslavijo

»Jugonharmacija d. d.«

ZAGREB — PRILAZ 12.

IŠČEMO

NADMONTERJA

Kateraga pozneje pri sposobnosti stalno nastavimo kot montažnega nadzornika. »ELIN«, Ljubljana. 6767

čevljarjskega pomočnika

sprejem takoj. Hirana in stanovanje v hiši. — FRANC DERMASTIJA, čevljarjski mojster, DRAVLJE 85. 6756

Preklic.

Podpisani Franc Černivec naznanjam, da NISEM PLACNIK za dolgove, ki bi jih naredil moj sin MILAN.

Ljubljana, 23. oktobra 1923.

FRANC ČERNIVEC, mesar.

Rudnik Trbovlje

sprejme v službo dobrega modelnega mizarja kot predelavca. — Reflektanti naj se obrnejo ustmeno ali pisмено na rudniško ravnateljstvo v Trbovljah

Sprejem mlinarja

ki je zmožen vsakega dela v valjčnem mlinu. Ima hrano, stanovanje in plačo po zmožnosti. — PETER SUŠNIK, mlinar, BISTRA štev. 11, p. Borovnica. 6750

Zasluzek dobi

»pokojenec za pisanje in vodstvo računov pri majem podjetju v Ljubljani. Dela je samo par ur na dan. Priletni imajo prednost. — Pišite na upravo »Slovenca« pod besedo: »ZANESLJIV 6699«.

Prodajalka

iščem pošteno, pridno, samostojno prodajalko za delikatesno trgovino. — Ponudbe pod »Poštena prodajalka« na upr. lista.

Hiša s stanovanjem

se PRODA ali ODDA v najem. V hiši je lepa trgovina, veliko skladišče in več prostorov, primernih za pisarno ali stanovanje. — Poizve se v upravi »Slovenca« pod številko 6764. 6764.

Hiša v šmartnem p. Litiji

dobro zgrajena, z vrhom spredaj, s 5 sobami, kuhinjo, lepo kletjo, velikim zid. hodnikom, radi smrti pod ceno napredaj. — Naslov pove uprava lista pod štev. 6724.

Masivne oprave

črešnjeve, hrastove, orehove itd., so na prodaj najceneje pri stalni zalogi pohištva IVAN NAPAŠT, VIZMARJE štev. 76 pri Ljubljani. 6727

KUPIM 50 VAGONOV LEPIH

metrskih BUKOVH DRV Kupim dalje DVE obrabljene PISARNIŠKI MIZI. — Ponudbe za drva franko vagon na upravo lista pod »DRVA«.

JEDILNICO

dobro ohranjeno, KUPIM. — Ponudbe na upravo lista pod »JEDILNICA« 6639.

Prodaj večji travnik

za dve košnji v bližini postaje Zaloga. — Naslov se izve v upravnistvu »Slovenca« pod štev. 6743.

PRODAM 30 cm širok

pletilni stroj št. 8.

Naslov v upravi lista pod štev. 6744.

Izdaja konzorcij »Slovenca«.

Pavel Šimenc

kopališki VRTNAR pri Sv. Križu PRI LJUBLJANI — priporoča cenjenemu občinstvu svojo veliko zalogo lepih

krizantem

v raznih barvah, kakor tudi veliko-cvetne KRIZANTEME. — Prevzame popravila in popravo grobov s cveticami. Se priporoča za izdelovanje nagrob. VENCEV, ŠOPKOV, kakor tudi različnih ARAZMAJEV po zmernih cenah. Naročila se sprejemajo tudi vsako dopoldne na trgu: prva stojnica od »Impexa«. 6685

20 odstotkov popusta

V KONFEKCIJSKI TRGOVINI

Fran Lukić

PRED ŠKOFIJO 19.

Možke zimske suknje

POVRŠNIKI in vsakovrstna TRIKOTAŽA

Mesarji in eksporterji

mesa — pozor!

PRODA se trgovska HIŠA z veliko klavnic in prekajevalnico na križišču železnice. Obrat zelo velik. Najbolj prometna točka Jugoslavije. Cena nizka. Zelo ugodno za eksporterje senu. — PRODA se tudi kmetstvo POSESTVO blizu Velikovca ter KRAŠNA VILA na Salzburškem. Cena zelo nizka. — Naslov in podatke pri Hinko Privšek, realitet. pisarna, Ljubljana, Miklošičeva cesta 18. 6766

HARMONIJI

dobro ohranjen in razne leposlov. knjige, med njimi Ljubljanski Zvon 1888—1910, 1881 v originalnih platnicah, 1911—1920 nevezan. Vse novo. Pojasnjuje AZMAN JOSIP, Breznica-Zirovnica. 6763

Proda se v bližini mesta popolnoma nova

družinska hiša

s takojšnjo naselitvijo, z 600 m² zemljišča. Več se poizve pri gosp. VAL. SKANDER posestnik v SP. ŠIŠKI 20. 6759

VINO

70 hl izbornega, belega BIZELJČANA, let. 1922 in 8 hl STARINE letnik 1921 za BUTELJKE ODDAM. — Tudi v manjših količinah. A. KOLENC, BREŽICE. 6771

Prodaj: Überweg, Geschichte der Philosophie I—III; Handbuch der klass. Altertumswissenschaft II 1, 2, 3; VII, VIII 1; zbrana dela Lukrecija, Livija, Horacija, Herijoda, Ajshila, Solokla, Evripida, Strabona in več raznovrstnih knjig. — Naslov pod »Razne knjige« štev. 6761 na upravo »Slovenca«.

Nagrobne svetiljke

v veliki izbori, kovane — za v zid in na stojala — ima v zalogi trvdka

O. ZAJEC, Ljubljana,

Sv. Florijana ulica štev. 23.

Priporoča tudi svojo bogato zalogo pohištvenega okovja, kuhinjske posode in drugih potrebščin.

OBLASTV. AVT. CIV. INŽ.

A. ŠTEBI

tehn. pisarna, LJUBLJANA, Dunajska cesta 1 a (v palači Ljublj. kred. banke). Projektira elektr. centrale, posvetuje obične in privatnike ter daje strok. mnenja.

Najboljši premog, drva in ogilje KUPITE najceneje pri DRUŽBI ILIRIJA, Ljubljana, Kralja Petra trg štev. 8, telefon štev. 220. 2447

KISELJAK

ZAGREB

BEOGRAD

Hlica št. 69.

Balkanska ul. 25

Tel. 18

Tel. 30—05

Brzjavaj: »Stroje«

Skladišče BENCIN-MOTORJEV za pogon in žaganje drv.

Mlinarji, pozor!

Imam par popolnoma novih

UMETNIH KAMNOV

(Selbstschärfer), 46 col, kateri so za moj obrat preveliki. Blago je iz mirnega časa in je čisti francoski kremen. Dalje imam vsakovrstne ŽELEZNE TRIBE in zraven spadajoče kolute (velne), pripravno za pogon od gredla na transmisijo. — Kdor želi kupiti, naj si ogleda pri ANT. LAH, umetni valjni mlin, Zg. Poljskava. 6686

P. n. šivilje gospodinje

opozarjamo, da so zopet dospeli najboljši šivalni stroji

Gritzner

v vseh opre mah.

Pouk v vezenju ter krpanju perila in nogavic (štofanje) brezplačno EDINO le pri:

Josip Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip.

Baterije, vžigalnike in kamenčke!

Na drobno! 6388 Na debelo!

najceneje pri trvdki

IGN. VOK, Ljubljana, Sodna ulica 7.

PUH

in PERJE

vedno v zalogi pri trvdki

R. Miklauc

Ljubljana

PRODA SE HÖCKERJEV

parni stroj

16 k. s. polstabilen. Ogledati ga je mogoče v obratu pri Löwu in Comp., Stärfabrik, A. G., SUBOTICA.

Odgovorni urednik: Mihael Moškerc v Ljubljani,

Priporočajo se sledeče domače trvdke:

(Objava 4 dinarjev.)

BAKRENO KOTLARSTVO:

»Jugometalija«, Kolodvorska ulica št. 18, dvorišče.

ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE

Ivan Bogataj, konces. elektrotehnično podjetje, Sv. Petra cesta 30.

Jože Markeš, Jesenice 54, Gorenjsko.

KLEPARJI:

Remžgar & Smerkol, Florijanska ul. 13. Korn I., Poljanska cesta štev. 8.

KONC. AKUMULATORSKO PODJETJE:

Ivan Hebein, Ljubljana, Gosposvetska cesta štev. 14.

STAVB. IN GALANT. KLEPARSTVO:

Ferenc & Fuchs, Ljubljana, Mirje štev. 2.

MEHANIČNA DELAVNICA:

pisalne, računske, razmnoževalne in druge pisarn. stroje popravila in prenavlja

Ludovik Baraga, Šelenburgova ulica 6/1

PARNA PEKARNA:

Jean Schreya nasled. Jakob KAVCIC, Gradišče štev. 5.

SPEDIČIJSKA PODJETJA:

»Čehoslavija« d. d., Sodna ul. 3, Tel. 463.

Ranzinger R., Cesta na juž. železn. 7-9.

TRGOV. Z DEŽNIKI IN SOLČNIKI:

Mikuš L., Mesni trg 15.

TRGOV. Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM:

Fran Erjavce, pri »Zlati lopatic«, Valva

zorjev trg štev. 7.

ZALOGA POHISTVA:

F. Faldiga sin, Sv. Petra cesta štev. 17.

JEŽICE

KUPUJE NA VAGONE in prosti ponudbe s skrajno ceno

Štefan I. Neumann

Ljubljana — POLJANSKA C. 49.

BUKOVE PRAGE

zdrave, polnmerne, 2.50 in 2.40 dolge, 15 cm visoke, 15/25 cm ležaj iz prihod. zimske seče, KUPUJEMO Ponudbe s ceno za 1 km d. prosto vagon nakladne postaje, čas dobave in navedba množine na GUIDON RUTGERS, prepočilnica v HOČAH pri Mariboru. 663

Objava.

Carinarnica I. reda v Ljubljani bo prodajala na podlagi osnova št. 12 in 147 car. zakona dne 20. novembra 1923 ob 9. uri v garaži šped. trvdke »Balkan« v Ljubljani EN LUKSUZNI AVTO znamke »Stala«, ca. 60 HP, zaprto karuserijo, šest sedežni, z razsvetljavo na karbid; ima dva žarometra in dve električni svetiljki; vžiganje je dvočno, magnet je znamke »Bosch« razplinač je originalen »Italia«; za mazanje je motor opremljen z aparatom tipe »Friedmann«.

Vzključna cena: 90.000 Din. — Licitanti so dolžni na licu mesta položiti kavcijo v znesku od 10% vzključne cene.

Iz pisarne carinarnice v Ljubljani, dne 18. oktobra 1923. Br. 18.053.

Državne železnice kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev Filijalna uprava humanitarnih fondov pri inšpektoratu državnih železnic v Ljubljani.

Natečajni razpis.

Filijalna uprava humanitarnih fondov za državno prometno osobje Ljubljani razpisuje: a) 1 honorarno mesto specialista za očesne, ušesne in nosne in vratne bolezni. — b) 1 honorarno mesto zobozdravnika. — c) honorarno mesto rentgenologa.

Podrobni pogoji nastavitve so na vpogled pri napominani upravi in uradnimi urami.

Upravnik: VARL s. r.

Jugosl. importno in eksportno podjetje Ing. R. Pečlin

Stroji za vsako industr., lesno in kovinsko; poljedelski stroji in orodje; lokomobili in motorji; vseh vrst stiskalnice; veletrgovina železa za stavbene in konstrukcijske svrhe. Tovarna poljedelskih strojev, livarna za železo in kovine F. Parit izdeluje vse predmete iz litiga železa v vsaki množini in velikosti točno po modelih, armature iz medij in kovin za vsako potrebo.

Maribor Trubarjeva ulica 4. Telefon Interurban št. 82.

Pozor! — Trgovci in tovarnarji v Jugoslaviji

ZAČEL SEM IZDELOVATI

različne zaboje po naročilu

po primerni ceni po dogovoru. — Se priporoča trvdka FRAN ŠV. GELJ, LESNA INDUSTRIJA na Bregu, pošta Borovnica. 6

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.